

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Oliverii Florentii Waterloop Congreg. Oratorii B. Mariae
Aspricol. Presbyteri Monita Spiritvalia Et Moralia
Tetrastichis distincta**

Waterloop, Oliverius F.

Antverpiae, 1657

Titulus II. Poenitentia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9689

POEMATVM SPIRITVALIVM
PARTIS SECVNDÆ
TITVLVS SECVNDVS.

Pœnitentia.

1. **V**T mente constes integrâ,
Hic murus esto aheneus:
Pallere nullo crimine;
Et velle quod volet DEUS.

Vitalis in vitæ viâ
Vis progredi? Cor elue;
Et expia, quidquid DEUM
Habere nolit hospitem.

Est nominis tui unico
Extincta lapsu claritas?
Testare luctum; nomine
Te Numen augebit novo.

Et ara & aura gratiæ
Vbique singulis patet,
Quos tangit actus altiùs,
Et angit errati dolor.

Fugisse te cùm te vides,
Ad te redi: pandit DEUS
Sinum fugaci; ad hunc redi.
Redit ad DEUM, qui ad se redit.

Nulli dolenti seridò,
Est sera pœnitentia.
Te quando verè pœnitet
Peccasse, deles quod doles.

Sperare non frustra potes,
Quamdiu voles resipiscere.
Timere non frustra potes,
Quamdiu perire non caves.

Resipisce; saltem vel die
Vno ante mortem. Incertus est
Mortis dies: hodie igitur
Resipisce, cras promptus mori.

Resipisce: vix umquam fuit
Sera ad bonos mores via:
Peccasse si te pœnitet,
Coram DEO es propè innocens.

2. In lacrymis noctes age,
Et donec adspiret dies,
Precare; & offensum DEUM
Placare lamentis stude.

Errasse pudeat; concide
Vtrumque pronus in genu:
Lamenta funde, lectulum
Fletu salutari riga.

Procumbe supplex, & manu
Feriante pectus argue:
DEUS dolentis crimina
Miseretur, & luctum levat.

Quod

Quod totus annus vix dedit,
Sæpè unus abstulit dies:
Totus quod annus abstulit,
Dies, vel hora reddidit.

Bonum placebit hoc magis,
Quod perdidisse sis memor:
Placere nil magis solet,
Quàm quod repenti amissimus.

Vitæ prioris, per preces
Et lacrymas, lustratio,
Vitæ est beatæ exordium:
Hinc esse felix incipe.

Luge, & periculum fuge;
Lacrymisque pœnitentiæ
Cor, perpetrati criminis
Quod noxa fœdat, dilue.

Eme vera luctu gaudia.
Vero voluptas gaudio
Referta, veris lacrymis
Pietatis in regno fluit.

Vitæ peractæ cognitas
Absterge labes fletibus;
Divinior de gemmeis
Fluet voluptas lacrymis.

Est culpa luctuum parens;
Mens recta, mater gaudii:
Ad hanc reducit devium
Erroris agniti dolor.

Luge, beatus ut DEI
Dicaris ore. Cogita,
Si luctus in terris beat,
Quid risus in Cælis erit?

Olympo ut olim nobilem
Risum metas; exul geme,
Valli que, vallis incola,
Committe semen, lacrymas.

Pugnando fit Mars;
Pingendo, Apelles;
Pangendo, Vates;
Plangendo, Sanctus.

3. Ex monte fontes unico
Surgunt duo: falsæ duplex
Hinc amnis undæ labitur.
Ænigma solvit Magdalis.

Ah quàm juventæ, quàm mihi
Placuisse, serò displicet!
Quàm turpis, eheu, sum mihi,
Quæ visa sum nuper Venus!

Speculum, puella comptula,
Tibi opto, quod CHRISTUS mihi.
Hoc & superba vanitas,
Et pompa, vix viso, cadet.

4. Vel una apud nos lacrymula,
Delicta delet plurima:
Apud inferos, nec plurimis
Deletur unum lacrymis.

Noxæ prioris pœnitet?
Confide: tristibus genis
Pendente lacrymâ, sub DEI
Ope pendeat mens subdita.

Te plangis, & tamquam DEI
Ope destitutus ejulas?
Quò te magis miserum vides,
Hoc es DEO pr opinquior.

F

Quos

Quos feminaras hactenus,
Mirum dolores ni metas:
Peccata sementis fuit;
Ærumna reddetur seges.

5. Dolore dele crimina:
Ita feriò doleat caro,
Vt se dolere sentiat,
Et placet offensum DEUM.

Peccasse cùm te senseris,
Noli tibi ipsi ignoscere;
Sed agnitum obiurga scelus,
Pœnasque de te sumito.

Vt in medelâ vulneris
Dolore sanatur dolor;
Animo medelam sic dabit
Amara castigatio.

Vt crimen expies vetus,
Arma preces jejuniis,
Suspiriis, lacrymis, flagris;
Vindicta placabit DEUM.

Peccasse si te pœnitet,
Es ipse supplicium tibi.
Sons, vivus atque mortuus,
Foris & intus plectitur.

Peccare quantò seriùs
Cœpisti, id ipsum nunc gema,
Cœpisse tantò turpiùs:
Se ferus error aggravat.

Cùm punienda sint tua
Peccata, præveni DEUM.
Non vis ut ipse puniat?
Tu puni, ut expies prior.

Est de suo optimus DEUS,
Est de tuo justissimus:
Hanc veritatem feriò
Tertullianus ingerit.

Est de suo mitis DEUS,
Idemque justus de tuo:
Bonum coronat, quod dedit;
Quod adjicis, damnat malum.

Noxas in hoc mundo DEUS
Parcente castigat manu;
Sed plumbeâ, sed ferreâ
In altero æternùm ferit.

Hominem DEUS cùm percutit,
Homini medetur: te DEUS
Nunc terret, ut parcat tibi,
Aut velle monstret parcere.

Cùm te DEI ferit manus,
Amore te ferit tui:
Lacerat, cruentat, ut tuo
Vulnus medela sit malo.

Non te bonus finit DEUS
Gaudere peccantem diu:
Pravos coërcet impetus,
Ne te ad sepulchrum deferant.

Peccasti, & horres anxius
Ob facta damnari impia?
Submitte mentem, & in DEO
Te perde; Spe salvaberis.

Reum gementem perditâ
CHRISTUS redonat gratiâ:
Hunc à piorum cur, homo
Peccator, excludas domo?

Pec-

Peccare, res hominis fuit:
DEI benigni est parcere.
Peccasse, mox homini dolet:
Homo, dolenti sis deus.

6. Tacere noli, quod malè
Fuisse factum noveris:
Malus vidèris, cùm tuo
Malum tegis silentio.

Peccare nulli nesciunt;
Pauci cavent: & hos regit
Ratio atque virtus; vis juvat
Divinioris gratiæ.

Ævo beato vivimus;
Vix ullus errat: ut minùs,
Errasse se pauci vident,
Fatentur, heu! paucissimi.

Vult omnis ætas innocens
Audire; vult omnis puer,
Iuvenis, senex: hinc rarus est,
Qui serio sit pœnitens.

Malus vocari qui fugis,
Cur esse gaudes? Cur malum
Te non fatèris, qui tuis
Temet malum factis probas?

Quanto labores criminum
Sub fasce, vel dicet dies,
Vel Christianæ certior
Lux veritatis humilitas.

Si te inspicias, quàm plurimos
Noxarum acervos inspicias:
Dic ergo; Parvus cetera,
Sum debitor ter-maximus.

Ne crede solo tempore
Delicta deleri tua:
Si nostra temporibus latent
Peccata, parent tempore.

7. Lapsus geme, exurge ocyùs,
Et Numen offensum voca:
Mox vive, ceu vix ampliùs,
Nisi ad fatendum, sis memor.

Veterum mephitim sordium
Confessione corrige:
Bis peccat ille, qui suas
Maculas tuetur, aut negat.

Vt pace cordis gaudeas,
Vitæ prioris crimina,
Fatentis oris, & tui
Rubore vultus, dilue.

Nævos ut eluas tuos,
Velum pudoris indue:
Pudibundus ut retexeris,
Delicta, sic teget DEUS.

Ne noxius faciat pudor
Quin probra detegas tua,
Te candidâ perage fide
Sacro tribunali reum.

Virtute partam gloriam
Nova culpa delet. hanc dolens
Homini fatère; pristinum
Te tollet in gradum DEUS.

Noxas graves, quarum timet
Lucem pudor, priùs argue.
Confessio, quæ fit homini,
Fit dæmoni confusio.

Sedentis in CHRISTI throno
 Verbum verere iudicis:
 Vocem Sacerdotis DEI,
 Cæleste cense oraçulûm.

8. Culpis abundè pro tuis
 Placabis offensum DEUM;
 Hoc fine, si bonum benè
 Operaris, ut placeas DEO.

Est turpe labi vel semel:
 Tu lapsus, in gradum redi;
 Et stare perge: est turpior
 Lapsu priore, relapsio.

Affueta ne rursus patres
 Delicta, pervigil cave;
 Et cor deinceps integrum,
 Scelerisq̄ue purum, contine.

Si lucra sectaris tua,
 Horresq̄ue damna; dilige
 Virtutem, & omnem criminis
 Occasionem præcave.

Te, damna ni fugis tua,
 Amasq̄ue lucra, non amas.
 Te verè amabis, cùm DEUM
 Amabis, & fugies scelus.

Fuge laxius vitæ genus.
 In pejus est proclivior
 Licentia: illecebris favet,
 Et obvium suadet malum.

Animam antepone corpori.
 Serpentis exemplo, caput
 Ut integrum custodias,
 Expone prudens cetera.

Factum bonum, omne quòd malum
 Cautè caves: sed cogita
 Hoc esse non parvum malum,
 Cùm negligis factum bonum.

Peccati ut omnis fomitem
 Fontemq̄ue vites, à malis
 Vult abstinere te pudor,
 Mala sustinere vult labor.

Cineri propè extincto, & levi
 Si sulphur admoves foco,
 Videbis è scintillulâ
 Ignem renasci maximum.

Constans repelle, quod tuo
 Obstare senseris bono:
 Tibi quod scias hodie aut heri
 Nocuisse, cras sequi cave.

Falsas voluptates, suis
 Quæ te fefellerint dolis,
 Amasse si nunc pœnitet,
 Amare veras incipe.

Timere quando nil voles,
 Timere ne time omnia:
 Cùm læsus est piscis semel
 Fallaci ab hamo, escam timet.

Time ruinam, ne ruas.
 Quisquis ruinam non timet,
 Perit ruinâ. Quod bonum
 Potuit dari, auferri potest.

Imaginem periculi
 Extra periculum prospice;
 Vitat ruinam, qui suæ
 Primam timet rimam ratis.

Veterum

Veterum malorum te timor
 Etiam supervacuos metus
 Habere cogat: horre aquas,
 Etiam quietas, naufragus.

Onustus accedis DEO,
 Qui te gravatum subleuat:
 Ad te levatus ne redi,
 Tibi novum ne sis onus.

Te nosce: vanis viribus
 Ne fide: te fragilem vide:
 Non te latens elatio,
 Aut vota fallant pallida.

Cavere cuncta si voles,
 Timere si voles nihil;
 Ab homine despera omnia,
 Et à DEO spera omnia.

Ad omne proclivis malum
 Te stare dum putas, cadis:
 Ut serio stes, & diu,
 Diviniore opus est ope.

Vis stare? stanti innitere.
 Solus stat æternum DEUS;
 Homo labitur: facile cadit,
 Quisquis cadenti innitur.

Amat DEUS modestiam,
 Humilemque mentem: pectoris
 Odit tumorem, & virium
 Inanium fiduciam.

Si lapsus es, superbiam
 Agnosce causam. Ne cadas
 Rursus, vide ne te efferas:
 Quamdiu jacebis, haud cades.

Dubitare noli, quæ tui
 Sit causa casus: est tui
 Cordis tumor: se, qui cadit,
 Prius extulit superbiâ.

Securus imbecillium,
 Præfidis in te, virium?
 Stas ad ruinam, ni caves
 Expansa ab orco retia,

Casurus es, quisquis tuæ
 Opinioni credulus,
 Tuisque fretus viribus,
 Te posse vel minimum putas.

Fiduciæ de te nihil,
 Nihil supersit virium:
 Spem reddet, & vires novas
 Summum bonum, DEUS omnia.

Vtrumque non potes, simul
 Tibi, DEOque fidere.
 Fidis DEO? haud fidis tibi.
 Fidis tibi? haud fidis DEO.

Te nemo fidit tutius,
 Quando & tibi, & mortalibus
 Fidem negas conatibus,
 Soli ut fidem tribuas DEO.

In puppe, dic, malus mihi
 Sedi magister hæctenus,
 Mihi que ductor devius:
 Sat, & nimis meus fui.

Nunc CHRISTE clavum dirige;
 Hûc, CHRISTE, dux melior, cape.
 Te nostra deinceps tutior
 Carina decurrat duce.

9. Moriantur ut vitia ante te,
Hæc ante funus eneca:
Mortalium nemo benè,
In moribus moritur malis.

Vt nocte corpus dormiat,
Togam abjicis, sagum exuis:
Æterna menti ut sit quies,
Mores vetustos exue.

Nil te tibi vicinius.
Bonum quod in te est, à malo
Secerne; & ut crescat bonum,
Evelle radices mali.

Opinionum inanium
Exure stipulas; & stude
Adfectuum ab radicibus
Stirpes malorum excidere.

Propensiones quò magis
Frænabis aut franges tuas;
Hòc lucis in cor liberum,
Et veritatis plus trahes.

Insuesce motæ fervidos
Sedare mentis impetus,
Vt cuncta agendo, suaviter
Se fallat, & sensim domet.

Adfectuum tibi insitas
Propensiones, Numinis
Placito libenter subjice:
Pietatis hoc grande est opus.

Propensiones ad malum,
Aversiones à bono
Veroque, vinclis aureis
Divini amoris alliga.

Vt voce clames liberâ,
REX VIVAT ad CHRISTI pedes;
Vestem profanam, sed magis
Habitus profanos abjice.

Non hòc teipso te exue,
Quò nocte nudus algeas;
CHRISTO sed ut fixo Cruci,
Meliore veste, te induas.

Si passionibus mori
Optas tuis, DOMINI necem
Et Passionem cogita.
Hac morte vita nascitur.

Ne prava mentem passio
Pertentet, & vincat tuam;
Hanc sancta IESU Passio,
Mortis tuæ mors, occupet.

Amoris, ô IESU, mare,
Mors morte mortua est tuâ,
Letumque deletum: mori
Potuisse quis mortem putet?

Quis, CHRISTE, te fixit Cruci,
Mortique dedit? Amor, an furor?
Vterque me fixit Cruci,
Amor meus, furor tuus.

Vixisti, ut Agnus, innocens;
Infons, ut Agnus, occidis;
Venies severus, ut Leo:
Mihi, IESU, ut Agno da mori.

Tua, CHRISTE, quinque Vulnera
Sunt quinque nobis pharmaca:
Nam nostra, Vulneribus tuis,
Sanas abundè vulnera.

Cordis

Cordis mei tellus mala,
Olimque spinis obsita,
Cruore tincta nunc DEI,
Profer rosas, da lilia.

Quem pura mens, os, & manus
Commendat, hunc veterē liquet
Hominem exuisse; quin novum
Hominem induisse; imò DEUM.

Omni die, horis singulis,
Cum Psalte canta regio:
Dixisse, nunc cœpisse sit;
Est dexteræ Excelsi hoc opus.

Te lux honesti, te ad bonum
Fulgor decori provehat:
Impunè nil facies mali;
Immunè nil facies boni.

10. Virtutis ut teneas iter,
Mentis tuere gaudium;
Quidquid cor urit anxium,
Tristesque curas, abjice.

Præscinde curas, & metus,
Et vota quæ mentem gravant,
Ut libera ad DEUM volet;
Terrena nec ducas pili.

Antiqua damna feriùs,
Futura temporius doles:
Solùm dole præsentia;
Brevis erit, aut nullus dolor.

Ærumna si quæ in orbe sit,
Mens novit hoc malè conscia:
Si quod dat orbis gaudium,
Hoc pectoris novit nitor.

Verum merumque gaudium
Mens gaudet expers criminis.
Rarènter, & paucis datur,
Gaudere verum gaudium.

Te, cordis adfectu intimo
Sensus per omnes corporis
Exuberante, gaudium
Et pax beabit spiritus.

Pax illa quando te occupat,
Quæ filios facit DEI;
Haud tempus, haud æternitas
Auferre possit hanc tibi.

Nocere sæculi solent
Curæ, juvare neminem:
Has abjice; & quidquid potest
Turbare cordis gaudium.

Vt unus unum cogites,
Curas caducas abjice;
Et scrupulorum à pectore
Molestias procul abige.

Evelle corde scrupulos,
Et anxias formidines:
Mœrore mentem subruunt,
Et pace pectus exuunt.

Longum tibi, ni pareas,
Bellum movebunt scrupuli:
Inducias dabunt breves;
Pacis negabunt fœdera.

Humilis obedientia,
Confessionis raritas,
Et crebritas Synaxeos,
Vim scrupulorum deterunt.

Vitæ

Vitæ prioris horrida
Recurrit umbra? adi arbitrum
Secretioris consill,
Audiq̄ue diffisus tibi.

Stato die, curis procul,
Secreta cordis expia;
Quod differes negotium,
Melioꝛe claudes exitu.

In gratiâ vivis DEI?
Si vivo, servet me DEUS:
Si non, eam DEUS dabit,
Amare quem volo, aut mori.

Qui de paratâ apud DEUM
Mercede certus ambulat,
Securus inter omnium
Lacrymas hic unqs̄ rideat.

Quis dicat; In Vitæ meum
Est nomen inscriptum libro?
Quis parta nunc juret sibi
Servata Sanctis gaudia?

De te tuisq̄ue quod DEUS
Decernit, absque te facit.
Quod scire te nolit DEUS,
Quâ sorte speres discere?

Magnum putavit Socrates
Hoc scire, quòd sciret nihil.
Nos nostra, fructu maximo,
Prædestinatio latet.

Ama superni Numinis
Subesse Providentiæ.
Abire si in DEUM potes,
Sines abire cetera.

Divina judicia time,
Sed absque diffidentiâ:
Promissa spera præmia,
Sed absque præfidentiâ.

Humili in DEUM fiducia
Adjunge diligentiam.
Suam tibi offeret DEUS,
Nec differet, clementiam.

Præter DEUM si nil times,
Tuto quiescis in loco.
Mens recti & æqui conscia
Est optimæ caput spei.

Mentis bonæ securitas
Spe durioꝛe nascitur.
Grata esse spina debeat,
Quæ tot rosarum sit ferax.

Falsâ subinde nascitur
Spe, vera desperatio.
Ni spes profanas abjicis,
Spes vera non erit tua.

Spes falsa credulas sibi
Mentes ad orcum pellicit,
Vbi incipit, spe mortuâ,
Regnare desperatio.

Sepes viri, fiducia;
Fiduciæ sepes, Fides:
Fidei, DEI offensi Timor:
Sepes timoris, Caritas.

Secura ne mens diffluat,
Vel ic̄ta stringatur metu:
Ne fide, nec time nimis;
At spem timore tempera.

Doctus

Doctus spei diffidere,
Sperare disces in metu:
Sperare fuetus in metu,
In spe timere define.

Pœnas ubi nemo timet,
Ibi nemo sperat præmia.
Mala spem necat securitas,
Spem fulcit & firmat timor.

12. Nusquam, nec in tutâ viâ,
Vacuus timoris ambula:
Oblivione te tui,
Vult perditum stygius draco.

Securiorem dilue
Iugi metu fiduciam:
Invadat ut te incurium,
Dolofus anguis excubat.

Quem diabolus rectâ videt
Securius euntem viâ,
Vanis eundem erroribus
Involvit, atque obnubilat.

Vbique laquei, ubique sunt
A retibus pericula:
Est ipsamet securitas,
Periculum unum, & omnia.

Est arduum, multos simul
Vitare laqueos: cùm tibi
Deesse censebis nihil,
Deesse cernes omnia.

Menses & anni defluunt,
Vix ortus, occidit dies:
Tot obsidemur hostibus,
Vt hora non vacet metu.

Et ludibundi vivimus,
Ceu mortis & vitæ inscii.
O cæca mens mortalium!
Spes vana! vota inania!

Est nulla securo fides.
Dum ludis intrepidò, DEUS
Tremenda de modico facit:
Habet & pilus pondus suum.

Lessum frequenter cogita,
Luxum execrare: ut inclytus
Miles triumphet, imminens
Certamen antè cogitat.

Armare pacis tempore:
In pace securus nimis,
Frequenter incertissimam
Victoriam in bello facit.

Armis cave securior
Semel secundis credere:
Fastum triumphi non semel
Contemptus hostis abscidit.

Sæpè ira vires dat novas,
Ab hoste quæ sperni dolet:
Iræ columbis sunt suæ,
Et tela sunt apibus sua.

Hostem, vel imbellem, time:
Capillus umbram habet suam.
Nil tam minutum, quod suâ
Spe non sit & vi præditum.

Vbi minimum est metûs, ibi
Causa est timendi maxima:
Vbi vita ridet, proxima
Et certa sæpè mors latet.

G

POE-